

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16.08.2018, sp. zn. 21 Cdo 1012/2016, ECLI:CZ:NS:2018:21.CDO.1012.2016.1

Číslo: 95/2019

Právní věta: Prominutí zmeškání lhůty k popření otcovství podle ustanovení § 792 o. z. představuje výjimečný postup, kterým je zasahováno do stabilních poměrů dítěte, které jsou chráněny prekluzivní lhůtou k popření otcovství a jejichž ochrana je výrazem zákonodárcem provedeného vážení právně relevantních zájmů dítěte, právního otce a případně i biologického otce. Tento postup slouží výhradně k umožnění nápravy poměrů v případech, kdy stávající stav působí takové následky, které se přiči základním hodnotám společnosti do té míry, že jeho zachování je společensky zcela nepřijatelné, a které proto odůvodňují zásah do stabilních poměrů dítěte.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.08.2018

Spisová značka: 21 Cdo 1012/2016

Číslo rozhodnutí: 95

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Popření otcovství

Předpisy: § 425 odst. 1 předpisu č. 292/2013Sb.

§ 425 odst. 2 předpisu č. 292/2013Sb.

§ 792 předpisu č. 89/2012Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Otec se návrhem ze dne 1. 4. 2014 současně domáhal popření otcovství založeného souhlasným prohlášením rodičů k nezletilé M. N. a prominutí zmeškání popěrné lhůty.

2. Okresní soud v Berouně usnesením ze dne 8. 12. 2014, č. j. 23 Nc 214/2014-79, návrh na prominutí zmeškání lhůty k podání návrhu na popření otcovství zamítl. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že nejsou dány podmínky předpokládané ustanovením § 792 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, tedy že prominutí zmeškání popěrné lhůty nevyžaduje zájem dítěte a veřejný pořádek. Soud prvního stupně uvedl, že zájem dítěte na prominutí zmeškání lhůty lze shledat pouze v případě, kdy by změna v určení otcovství přinesla zásadní zlepšení poměrů nezletilého dítěte. Nic však nenasvědčuje tomu, že by v projednávaném případě takové změny v důsledku popření otcovství nastaly. Neztotožnil se s argumentací otce, že v zájmu dítěte je vždy znát svého biologického otce. Popřením otcovství by nezletilá svého biologického otce nepoznala, což ani není primárním cílem

řízení. Soud prvního stupně dále dospěl k závěru, že pokud jde o podmínku veřejného pořádku, musí jít o určité objektivní důvody obecné povahy. Navrhovatel argumentoval především tím, že není v souladu s veřejným pořádkem, aby hradil výživné na nezletilou, přestože zjevně není jejím biologickým otcem. Okresní soud považoval tyto námitky za ryze subjektivní ekonomické zájmy otce, které svou podstatou nedosahují požadavku na objektivitu a obecnost překážek veřejného pořádku a jako takové tedy nemohou být důvodem prominutí popěrné lhůty.

3. Krajský soud v Praze svým usnesením ze dne 5. 8. 2015, č. j. 29 Co 90/2015-155, usnesení soudu prvního stupně potvrdil, přičemž konstatoval, že jeho závěry plně sdílí a s výrokem rozhodnutí, jakožto i s jeho odůvodněním se plně ztotožňuje. Odvolací soud se nadto musel vypořádat s připojenou námitkou podjatosti samosoudce JUDr. T. Š. Neshledal existenci okolností, které by pochybnosti o nepodjatosti soudce zakládaly, a konstatoval proto, že soudce z projednávání věci vyloučen není.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti usnesení odvolacího soudu podal otec (dále jen „dovatel“) řádné a včasné dovolání, jehož přípustnost spatřuje v ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, neboť rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

5. Dovatel ve svém dovolání namítá nesprávné posouzení podmínek pro prominutí popěrné lhůty soudem prvního stupně i soudem odvolacím. Naplnění podmínky zájmu dítěte i veřejného pořádku spatřuje především v nesouladu mezi biologickým, právním a sociálním rodičovstvím. Dále poukazuje na zásah do práva na rodinný život, které chápe jako právo na to, aby jeho rodina byla tvořena jeho biologickými dětmi, resp. rodina nezletilého dítěte jeho biologickými rodiči. Nadto shledává nesprávným postup okresního soudu, který neprovedl důkaz výsledkem údajného biologického otce a ani neučinil jiné kroky, které by k označení biologického otce vedly. Navrhovatel má za to, že podmínky pro prominutí popěrné lhůty jsou dány. Dovatel v neposlední řadě též napadá právní závěr, že zde nejsou dány okolnosti, které by svědčily pro podjatost soudce JUDr. T. Š.

6. Jelikož napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 5. 8. 2015 a řízení bylo zahájeno dne 1. 4. 2014, Nejvyšší soud jako soud dovolací dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu, dále jen „o. s. ř.“ ve znění účinném od 1. 1. 2014 (srov. čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb.).

7. Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř.

III.

Přípustnost dovolání

8. Nejvyšší soud se proto dále zabýval otázkou přípustnosti a důvodnosti dovolání.

9. Podle ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

10. Podle ustanovení § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

11. V projednávané věci je rozhodná právní otázka, za jakých okolností veřejný pořádek vyžaduje, aby bylo prominuto zmeškání lhůty k popření otcovství, která dosud nebyla v judikatuře dovolacího soudu řešena. Dovolání je proto přípustné.

IV. Důvodnost dovolání

12. Podle ustanovení § 792 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále též „o. z.“ nebo „občanský zákoník“) je-li návrh na popření otcovství podán po uplynutí popěrné lhůty, může soud rozhodnout, že zmeškání lhůty promíjí, pokud to vyžadují zájem dítěte a veřejný pořádek.

Podle ustanovení § 425 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních (dále jen „z. ř. s.“) byl-li návrh na popření otcovství podán po uplynutí popěrné lhůty, soud může do 4 měsíců od podání návrhu zmeškání lhůty prominout, vyžaduje-li to zájem dítěte a veřejný pořádek. K rozhodnutí nařídí soud jednání, je-li to třeba.

Podle ustanovení § 425 odst. 2 z. ř. s. po právní moci rozhodnutí o návrhu na prominutí zmeškání lhůty nařídí soud jednání. Rozhoduje-li o zamítnutí návrhu z důvodu podání po uplynutí popěrné lhůty, není třeba jednání nařizovat.

13. Právní úprava popírání otcovství po uplynutí popěrné lhůty, účinná od 1. 1. 2014 je výsledkem vývoje, který právní řád v této oblasti zaznamenal počínaje nálezem pléna Ústavního soudu ze dne 8. 7. 2010 sp. zn. [Pl. ÚS 15/09](#) (N 139/58 SbNU 141), vyhlášeným ve Sbírce zákonů dne 20. 8. 2010 pod č. 244/2010 Sb., který s účinností k 31. 12. 2011 zrušil ustanovení § 57 odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, podle něhož manžel mohl do šesti měsíců ode dne, kdy se dozvěděl, že se jeho manželce narodilo dítě, popřít u soudu, že je jeho otcem. Důvodem zrušení ustanovení § 57 odst. 1 zákona o rodině, ve znění účinném do 31. 12. 2011 nebylo samotné stanovení určité lhůty pro podání návrhu na popření otcovství, nýbrž vymezení této lhůty a podmínek jejího běhu, které vyváženým způsobem nerespektovalo všechna dotčená práva a chráněné zájmy (bod 48) s přihlédnutím k tomu, že za prostředek směřující k ochraně základního práva právního otce Ústavní soud nepovažoval popěrnou žalobu, kterou (po uplynutí lhůty stanovené v ustanovení § 57 odst. 1 zákona o rodině, ve znění účinném do 31. 12. 2011) mohl podat nejvyšší státní zástupce podle ustanovení § 62 zákona o rodině (srov. bod 40). Ústavní soud z hlediska úvah de lege ferenda vyjádřil názor, že při konstruování přípustnosti návrhu na popření otcovství po uplynutí popěrné lhůty bude nutno přihlídnout zejména k tomu, zda se právní otec dítěte mohl dozvědět o skutečnostech, které by jeho otcovství zpochybňovaly, zda i se znalostí těchto skutečností podnikl právní kroky k popření svého otcovství a zda popření jeho otcovství nebrání - v konkrétním případě, nikoliv paušálně - jiné chráněné zájmy, zejména zájem dítěte, jemuž čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte přiznává privilegované - nikoliv však absolutní - postavení. Zákonodárce by tedy měl při stanovení nové lhůty dopadající i na ostatní domněnky otcovství a ostatní oprávněné subjekty přihlídnout k zájmům všech dotčených účastníků řízení se zvláštním důrazem na zájem dítěte a stabilitu ustálených rodinných vztahů a potřebu rodinného zázemí pro výchovu dítěte. Pokud zákonodárce upraví možnost prolomení i nově stanovené přiměřeně delší lhůty ve zcela zvláštních a odůvodněných případech, které dosavadní úprava svěřuje výlučně do diskreční pravomoci nejvyššího státního zástupce, musí současně zřetelně stanovit nejen podmínky pro takové prolomení lhůty, ale i zřetelné meze v zájmu ochrany práv dítěte i matky (bod 51). Zákonem č. 84/2012 Sb., účinným ode dne 20. 3. 2012, zákonodárce změnil nejen znění ustanovení § 57 odst. 1 zákona o rodině, ale rovněž znění ustanovení § 62 zákona o rodině, a to za účelem větší aktivace a snížení diskrece Nejvyššího státního zástupce při „prolamování“ popěrné lhůty. Nová právní úprava popírání otcovství, obsažená v ustanoveních § 785 až § 793 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, vychází z předchozí právní úpravy, nicméně v podobě ustanovení § 792 o. z. opouští ingerence státního zástupce do paternitních sporů (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 3. 5. 2017 sp. zn. [I. ÚS 475/17](#), bod 15 a 17), aniž by

současně - oproti zahraničním úpravám - přiznávala aktivní věcnou legitimaci k popření otcovství samotnému dítěti.

14. K vývoji právní úpravy popření otcovství po uplynutí popěrné lhůty se Ústavní soud vyjádřil rovněž v usnesení ze dne 3. 5. 2017 sp. zn. [I. ÚS 475/17](#), kde v bodu 27. uvedl, že mechanické přebírání abstraktních úvah z judikátů Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) či Ústavního soudu bez zohlednění konkrétních okolností každého případu je nepřipadné. ESLP několikrát přezkoumával z hlediska Úmluvy případy, ve kterých se manžel matky či osoba stanovená na základě některé z právních domněnek otcovství domáhala popření otcovství z důvodu rozporu právního postavení se skutečným stavem zjištěným na základě biologického důkazu (testu DNA), přičemž lhůty k popření otcovství stanovené právní úpravou již marně uplynuly. Ve své judikatuře však neformuloval právo na určení biologického otcovství absolutně, ale realizoval test na poli článku 8 Úmluvy (právo na respektování soukromého a rodinného života), jehož obsahem je srovnání zájmu stěžovatele s konkrétními okolnostmi obecného zájmu či zájmu dítěte. Posouzení nejlepšího zájmu dítěte je podle ESLP klíčové, neboť zájem dítěte může převážit nad zájmem rodičů. V jeho judikatuře je s ohledem na zájem dítěte rozlišována situace, kdy stěžovatel s jistotou věděl nebo měl důvody se domnívat, že nebyl otcem dítěte od prvního dne jeho života, ale z důvodů nesouvisejících se zákonem nepodnikl žádné kroky k popření otcovství v zákonné lhůtě (viz např. rozsudek ESLP ve věci R. proti Dánsku ze dne 28. 11. 1984 č. 8777/79, rozhodnutí ESLP ve věci Y. proti Rakousku ze dne 19. 10. 1999 č. 34308/96, rozhodnutí ESLP ve věci K. proti České republice ze dne 8. 1. 2007 č. 39277/06). V těchto případech ESLP přiznává větší váhu zájmu dítěte, ospravedlnitelnému snahou zajistit právní jistotu, než zájmu stěžovatele na popření otcovství. Naopak případ, ve kterém stěžovatel neměl možnost zjistit v popěrné lhůtě jednoho roku, že není otcem dítěte, což mu zabránilo popřít otcovství, byl důvodem ke konstatování porušení čl. 8 Úmluvy (viz rozsudek ESLP ve věci S. proti Rusku ze dne 24. 11. 2005 č. 74826/01). V jiné věci, ve které stěžovatel neměl podle relevantního národního práva žádnou možnost napadnout soudní určení jeho otcovství z doby, kdy ještě nebyly dostupné odpovídající lékařské metody umožňující zjištění otcovství s téměř 100% jistotou, jeho vztahy s jeho - tehdy čtyřicetiletou - dcerou neměly žádnou sociální základnu a ani dcera netrvala na zachování statusového poměru se stěžovatelem, ESLP konstatoval, že obecný zájem na ochraně práv stěžovatelovy putativní dcery v této fázi již dosti ztratil na významu v porovnání s tím, když byla dítětem, a spravedlivá rovnováha mezi zájmy stěžovatele a zájmy společnosti nebyla dodržena (viz rozsudek ESLP ve věci P. proti Slovensku ze dne 10. 10. 2006 č. 10699/05). V jiné věci, ve které řešil práva biologického otce versus práva právního otce, ESLP konstatoval, že rozhodnutí národního soudu o zamítnutí žaloby stěžovatele na zákonné určení otcovství sledovalo nejlepší zájem rodiny tvořené matkou, právním otcem a dítětem; dát stávajícímu rodinnému vztahu mezi dítětem a jeho právním otcem přednost před vztahem s jeho biologickým otcem spadá do posuzovací volnosti členského státu, a k porušení Úmluvy tedy nedošlo (viz rozsudek ESLP ve věci A. proti Německu ze dne 22. 3. 2012 č. 45071/09).

15. Z podaného vývoje úpravy popírání otcovství po uplynutí popěrné lhůty po 1. 1. 2014 se podává, že ustanovení § 792 o. z. nahrazuje dosavadní ustanovení § 62 zákona o rodině, svěřující úvahu o prolomení popěrné lhůty do diskrece nejvyššího státního zástupce a nově ji svěřuje soudům, přičemž prolomení popěrné lhůty je právně dovolené jen vyžaduje-li to zájem dítěte a veřejný pořádek. Gramatickému a logickému výkladu zákona neodpovídající a proto nepřesná je úvaha Ústavního soudu vyjádřená jako obiter dictum v nálezu Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2014, sp. zn. [II. ÚS 2964/12](#) (bod 29 a 36), že ustanovení § 792 o. z. umožňuje prominout zmeškání popěrné lhůty, jestliže to vyžaduje zájem dítěte nebo veřejný pořádek, resp. že ustanovení § 792 o. z. umožňuje prominout zmeškání popěrné lhůty nejen z důvodu, že to vyžaduje zájem dítěte, nýbrž též tehdy, vyžaduje-li to veřejný zájem. Zákonodárce totiž v ustanovení § 792 o. z. užil spojení „a“ vyjadřující kumulaci podmínek a nikoliv spojku „nebo“, kterou občanský zákoník užívá (bez čárky) výhradně ve slučovacím významu, zatímco s vylučovacím významem se používá výraz „anebo“ (s čárkou),

případně „nebo“ (s čárkou). Při formulaci „A nebo B“ bude skutková podstata normy naplněna, ať již nastane jedna či druhá možnost či nastanou-li obě zároveň, zatímco při formulaci „A, nebo B“ se počítá s tím, že může nastat právě jen jedna, anebo právě jen druhá varianta (důvodová zpráva k občanskému zákoníku, bod 7., Obecné části, 1.A). Naproti tomu užití spojky „a“ nepřipouští možnost splnění i jen jedné z podmínek. Obě podmínky jsou tedy formulovány kumulativně, což znamená, že otcovství založené první nebo druhou domněnkou lze úspěšně popřít jen, jsou-li současně splněny obě podmínky.

16. A contrario otcovství po uplynutí popěrné lhůty nelze úspěšně popřít, jestliže by popření otcovství vyžadoval veřejný pořádek, ale nebylo by v zájmu dítěte; jestliže by popření bylo v zájmu dítěte, ale přičilo by se to veřejnému pořádku, anebo jestliže by popření nevyžadoval veřejný pořádek, ani by nebylo v zájmu dítěte. Je proto úlohou obecných soudů, aby v každém jednotlivém případě pečlivě zjišťovaly jak okolnosti svědčící pro zachování daného právního stavu, tak pro jeho změnu.

17. Zatímco k podmínce nejlepšího zájmu dítěte se Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi opakovaně vyjádřil (srov. např. rozsudek ze dne 14. 7. 2010, sp. zn. [21 Cdo 298/2010](#); rozsudek ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. [30 Cdo 677/2013](#) aj.) – přičemž závěry dosažené ve vztahu k právní úpravě obsažené v zákoně č. 91/1963 Sb., o rodině, lze aplikovat i ve vztahu k právní úpravě obsažené v o. z. – tak, že v řízení o popření a následném určení otcovství je v nejlepším zájmu dítěte bezpochyby soulad mezi biologickým, právním a sociálním rodičovstvím, tedy mezi rodičovstvím založeným biologickými vazbami mezi dítětem a poskytovatelem genetického materiálu (biologické rodičovství), rodičovstvím, kde rodič vykonává péči o nezletilé dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví a o jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj (sociální rodič), a rodičovstvím založeném na právních domněnkách, kdy rodičem je ten, koho zákon za rodiče dítěte považuje (právní rodičovství); není-li tento soulad dobře možný, je třeba s ohledem na konkrétní okolnosti případu uvážit, který z uvedených aspektů rodičovství převažuje, pak obsahem pojmu veřejný pořádek se dovolací soud dosud zabýval toliko pouze ve vztahu k právu mezinárodnímu soukromému (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 7. 2015, sp. zn. [26 Cdo 2335/2013](#); rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2014, sp. zn. [30 Cdo 3200/2013](#) aj.) a právu veřejnému (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2015, sp. zn. [30 Cdo 3054/2014](#); rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 9. 2015, sp. zn. [30 Cdo 1314/2013](#) aj.), nikoliv však právu soukromému.

18. V kontextu práva soukromého je třeba vykládat pojem veřejného pořádku samostatně, a nelze se tak proto zcela bez výhrad opírat o výklad provedený např. v rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2011, č. j. 3 As 4/2010-6, kde bylo vyloženo, že při pojmu „veřejný pořádek“, resp. „závažné narušení veřejného pořádku“ je potřeba přihlížet ke specifickým okolnostem vzniku, původu a účelu ustanovení, stejně jako je třeba pak dané ustanovení přiměřeným způsobem vyložit rovněž ve vztahu k individuálním okolnostem jednotlivých případů, nebo v rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie, který stanovil obecný test použití výhrady veřejného pořádku, který „předpokládá kromě společenského nepořádku, který představují všechna porušení práva, existenci skutečného, aktuálního a dostatečně závažného ohrožení některého ze základních zájmů společnosti“; tedy, (1) nestačí pouhé porušení práva, ale (2) musí existovat skutečná a dostatečně závažná hrozba (3) dotýkající se základního zájmu společnosti (srov. bod 35 rozsudku ze dne 27. 10. 1977, B., 30/77, R., s. 1999; bod 21 rozsudku ve věci C.; bod 66 rozsudku ve věci O. a O.; bod 46 rozsudku ve věci Komise proti Španělsku; bod 43 rozsudku ze dne 7. 6. 2007, Komise proti Nizozemí, C-50/06, Sb. rozh., s. I-4383; bod 23 rozsudku ve věci J.).

19. Avšak i v rámci jednotného soukromoprávního předpisu bude třeba přikročit k specifickému výkladu veřejného pořádku u jednotlivých soukromoprávních institutů, neboť občanský zákoník ani důvodová zpráva k němu jednotnou definici nenabízí. Namísto toho pojem „veřejného pořádku“ užívá zejména v kontextu rozlišení jeho kogentních a dispozitivních ustanovení (§ 1 odst. 2 o. z.), v rámci

zrušení právnické osoby vyvíjející nezákonnou činnost [§ 172 odst. 1 písm. a) o. z.], při rozhodování o neplatnosti právního jednání soudem (§ 588 o. z.) či v rámci určení splnění podmínek pro prominutí popěrné lhůty pro podání návrhu na popření otcovství, kterou může soud prominout, pokud to vyžadují zájem dítěte a veřejný pořádek (§ 792 o. z.).

20. Důvodová zpráva k občanskému zákoníku v obecné rovině veřejný pořádek v poměrech soukromého práva chápe jako jednu z podstatných náležitostí demokratického právního státu ve smyslu článku 9 odst. 2 Ústavy (srov. důvodovou zprávu k o. z.). Jde o soubor pravidel, na nichž je třeba bezvýhradně trvat, na rozdíl od dobrých mravů však mají původ v samotném právním řádu a nikoliv v etice. Jde o základní hodnotové a řídicí principy, bez nichž nemůže demokratická společnost fungovat a které jsou základem budování právního státu. Veřejný pořádek – jako kritérium omezující autonomii vůle – se osnova nepokouší blíže definovat, neboť to v právní normě není možné, stejně jako není možné právní normou definovat dobré mravy. Orientačně lze vyjít z pojetí, že veřejný pořádek prostupuje celé právo a zahrnuje pravidla, na nichž leží právní základy společenského řádu zdejší společnosti.

21. V obecné rovině tak lze pod pojmem veřejného pořádku chápat například zájem na stabilitě státu, zájem na potírání kriminality, ale též ochranu právního postavení třetích osob. V rozporu s veřejným pořádkem bude tedy taková situace, která se v daném čase bude jevit jako zcela společensky nepřijatelná. Jde tedy o pojem neurčitý, jehož konkrétní význam je v čase proměnlivý (obdobně srov. též studii francouzského Kasačního soudu k pojmu veřejný pořádek – Rapport sur l'ordre public. Cour de cassation, 2013. Dostupné z: https://www.courdecassation.fr/IMG/pdf/cour_de_cassation_rapport_2013.pdf).

22. K vyjasnění pojmu veřejného pořádku nepřispívá ani komentářová literatura, která se obecně shoduje na tom, že na jednotném uchopení veřejného pořádku se neshodne. Obsah pojmu veřejného pořádku považuje za velmi mlhavý, neboť konec konců záleží na tom, co ještě tvoří právní základy společenského řádu, a co již nikoliv, tj. které pravidlo je základní sociální normou, a které jí už není. Výstižně proto Dvořák B. (Rozpor právního jednání se zákonem. Bulletin advokacie, 2011, č. 3, s. 33) poznamenává, že navzdory výskytu pojmu veřejného pořádku ve francouzském, švýcarském, quebeckém a nizozemském občanském právu málokdo zřejmě ví, co tento pojem znamená, což dokládá přehledem různých koncepcí a názorů na vymezení tohoto pojmu a jeho funkci (Lavický, P. a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014).

23. Specificky k pojmu veřejného pořádku o popírání otcovství podle ustanovení § 792 o. z. Hrušáková, M. uvádí, že je možné jej definovat jako opak alespoň hrozby veřejné poruchy způsobilé ohrozit kohokoli na jeho právech nebo ohrozit obecné blaho. Veřejný pořádek je odrazem požadavku stability ve statusových poměrech, která ovšem nesmí být samoučelná. Lze říci, že veřejný pořádek vyžaduje, aby právní (matrikový) stav odpovídal biologické (genetické) – a nepochybně také sociální – realitě. Matriční zápis nesmí mást. Nemá-li matriční zápis oporu v biologickém (genetickém) a sociálním rodičovství, nelze trvat na jeho stabilitě, neboť tento stav nemusí nikomu, notabene dítěti, přinášet žádný užitek. Autorka dále favorizuje zájem dítěte, jako druhou z kumulativních podmínek vyjmenovaných v ustanovení § 792 o. z., když uvádí, že došlo-li by ke zdánlivé kolizi obou kumulativních podmínek v konkrétní věci, nezbude než posoudit význam a účel obou chráněných zájmů a přiklonit se k zájmu dítěte, o které v těchto věcech jde především. Zájem dítěte tak není a nemůže být stabilita ve statusových poměrech tzv. za každou cenu, ale sladění právního (matrikového) rodičovství s rodičovstvím biologickým (genetickým) a sociálním. Nicméně uvedené okolnosti nelze hodnotit izolovaně, nýbrž v jejich vzájemné souvislosti a s přihlédnutím k dalším konkurujícím si zájmům a hodnotám, zejména skutečností, které vyšly v průběhu řízení najevo, tak, aby z hodnocení vyplynul nezvratný závěr o existenci či neexistenci zájmu dítěte na novém uspořádání rodinných poměrů. Sociální dimenze rodičovství nemající oporu v biologickém (genetickém) stavu nesmí být bagatelizována, ale ani favorizována (Hrušáková, M., Králíčková, Z.,

Westphalová, L. a kol.: Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 588 – 593).

24. Jde-li o zahraniční přístup k pojmu veřejného pořádku v oblasti soukromého práva obecně a práva rodinného zvláště, je ze srovnávací analýzy vypracované oddělením analytiky a srovnávacího práva Nejvyššího soudu (7/2017) zřejmé, že ve značné části zkoumaných států (viz níže) v rámci vnitrostátní soukromoprávní úpravy absentuje koncept veřejného pořádku. Převládá buď odkaz na korektiv dobrých mravů, nebo použití základních principů, jako jsou veřejný zájem a v oblasti rodinného práva nejlepší zájem dítěte. Pokud dochází v soukromém právu k využití pojmu veřejného pořádku, děje se tak roztržštěným způsobem se současnou absencí zákonné definice tohoto pojmu. Lze konstatovat, že veřejný pořádek se v civilní oblasti v zkoumaných zemích vyskytuje především v podobě výhrady v mezinárodním právu soukromém.

25. Německá doktrína nabízí sumarizující a systematizující náhled na postavení pojmu veřejného pořádku způsobem, který u pojmu veřejný pořádek rozlišuje mezi jeho negativní nebo pozitivní povahou. Ve své negativní podobě se projevuje jako výhrada veřejného pořádku v rámci mezinárodního práva soukromého buď jako kolizněprávní výhrada, nebo jako výhrada při uznání cizích rozhodnutí. V obou případech je cílem zamezit pronikání právních ustanovení nebo zamezit uznání cizích rozhodnutí, která nejsou kompatibilní s vnitrostátním veřejným pořádkem. Na straně druhé představuje veřejný pořádek v pozitivní podobě buď důvod k legitimizaci zásahu či omezení práva (tzv. Rechtfertigungsgrund) jak na úrovni unijního práva, tak na úrovni vnitrostátního veřejného (ústavního) práva, nebo představuje samostatný objekt ochrany, zejména v oblasti policejního práva. Dle německé nauky se pojem veřejného pořádku sice explicitně nevyskytuje v ustanoveních občanského zákoníku, uplatní se nicméně v podobě korektivu dobrých mravů dle § 138 německého občanského zákoníku [Bürgerliches Gesetzbuch (BGB)], kde následek rozporu s dobrými mravy představuje právě neplatnost právního jednání. Smyslem předmětného ustanovení je přitom zamezení zneužití autonomie vůle a zajištění jakéhosi etického minima (FREY, M., PFEIFER, L. Der ordre public – die öffentliche Ordnung: derselbe Begriff, verschiedene Funktionen – ein Rechtsprinzip. EuR. Heft 6. 2015, s. 725-733). Dle německého práva zahrnuje okruh subjektů oprávněných k popírání otcovství otce, který byl v době narození dítěte manželem matky, nebo své otcovství uznal či v případě narození dítěte do tří stého dne od smrti manžela, dále muže, který místopřísežně prohlásí, že v době početí dítěte žil s matkou. Oprávněním k popírání otcovství disponuje také matka, dítě, resp. do vydání rozhodnutí Spolkového ústavního soudu – i příslušný úřad. Popěrná lhůta činí dva roky, přičemž běžet počíná v okamžiku, kdy se oprávněná osoba dozvěděla o okolnostech zakládajících podezření o otcovství. Pouze v případě dítěte poskytuje zákon možnost tuto lhůtu prodloužit. Dítěti tak znovu počne běžet dvouletá lhůta od okamžiku, kdy se dozví o okolnostech, které pro něj činí následky spojené s otcovstvím nepřijatelným [srov. § 1600b občanského zákoníku, Úřední popírání otcovství mělo sloužit k zamezení zneužívajícího uznání otcovství za účelem získání německého státního občanství dítěte a s tím spojených sociálních dávek (BAMBERGER, H. G., ROTH, H. Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 2. München: C. H. Beck, 2012, s.669). Úpravu úředního popírání otcovství nicméně shledal Spolkový ústavní soud jako odporující absolutnímu zákazu odnětí státního občanství zakotveném v čl. 16 Základního zákona, jelikož ztráta občanství je dotčenou osobou – dítětem neovlivnitelná. Spolkový ústavní soud v předmětném nálezu kromě konstatování protiústavnosti úředního popírání otcovství artikuloval také svůj postoj k ústavněprávní povaze nebiologického rodičovství. O rodičovství v ústavněprávním smyslu se tak jedná v případě otcovství vzniknuvšího uznáním i tehdy, pokud muž není ani biologickým otcem a ani nezaložil sociálně-rodinné vztahy s dítětem (Rozhodnutí Spolkového ústavního soudu ze dne 17. 12.2013, sp. zn. 1 BvL 6/10).

26. Ani rakouský Obecný občanský zákoník [Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (ABGB)] v části upravující rodinné právo pojem veřejného pořádku nepoužívá. Lhůta pro popírání otcovství je v

rakouském právu dvouletá, přičemž začátek lhůty se shoduje s okamžikem, kdy se muž dozvěděl o skutečnostech, které zakládají důvodnou pochybnost o jeho otcovství. Tato lhůta přitom končí nejpozději 30 let po narození dítěte, a to pro všechny osoby vyjma dítěte. Dítě může totiž popírat otcovství kdykoliv (§ 153 ABGB).

27. Švýcarská úprava poskytuje manželovi jednoletou lhůtu k popření otcovství, jejíž běh začíná v okamžiku, kdy se manžel dozvěděl o narození dítěte a o skutečnosti, že není otcem nebo že matka dítěte žila v době početí v domácnosti s jiným mužem. Lhůta však končí nejpozději pátým rokem po narození dítěte. Dítě může popírat otcovství nejpozději rok po dovršení zletilosti. Popření otcovství po uplynutí lhůty je sice ve Švýcarsku možné, ale pouze pokud je toto zpoždění způsobeno vážnými důvody. Zákon ale samotnou existenci těchto důvodů neváže na pojem veřejného pořádku.

28. Belgická úprava otevírá možnost popírat otcovství manželovi, matce, dítěti a domnělému biologickému otci, každý oprávněný subjekt má přitom k dispozici jinou popěrnou lhůtu. Manžel může popírat otcovství do jednoho roku od okamžiku, kdy se dozvěděl, že není otcem, matka má k dispozici také jednoletou lhůtu počínající narozením dítěte. Biologický otec může podat návrh na popření otcovství do jednoho roku od okamžiku, kde se dozvěděl o svém otcovství. Dítě může podle ustanovení § 318 odst. 2 belgického občanského zákoníku podat návrh nejdříve po dovršení 12. roku, nejpozději však při dovršení 22. roku. Předmětná úprava vyvolala před belgickým ústavním soudem rozsáhlou debatu a ve vztahu k dvojímu omezení dítěte podat návrh na popření otcovství shledal Ústavní soud zásah do čl. 22 Ústavy garantujícího respektování soukromého a rodinného života. Právní jednání směřující k určení původu, tudíž univerzální právo znát svůj původ, má totiž v zásadě převážit nad rodinným klidem (family peace) a právní jistotou rodinných svazků. Předmětné ustanovení tak nepřiměřeně zasahuje do práv dítěte k respektování soukromého a rodinného života (rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2016, sp. zn. 18/2016).

29. Italská judikatura - obdobně jako německá - odkazuje na veřejný pořádek s ohledem na vyloučení jednání z dispozice jednotlivce. Italská úprava umožňuje podat návrh na popření otcovství matce, a to v šestiměsíční lhůtě od narození dítěte, manželovi matky, který má k dispozici jednoletou lhůtu, která běží buď od okamžiku narození dítěte, nebo od okamžiku, kdy zjistil okolnosti zpochybňující jeho otcovství. Tato lhůta nicméně uplyne nejpozději pět let po narození. Pouze dítě není omezeno lhůtou pro podání návrhu na určení otcovství, může tak ale učinit nejprve po dosažení zletilosti. Italské právo neumožňuje prominutí lhůt s odkazem na veřejný pořádek. S jednoletou lhůtou k popření otcovství se lze setkat i ve španělské úpravě, přičemž samotná lhůta počne běžet zápisem do matriky nebo okamžikem, kdy se manžel dozví, že není otcem dítěte. S prodloužením této lhůty nicméně zákon nepočítá. Pojem veřejného pořádku se v obdobných případech neaplikuje. V rámci rodinného práva se totiž tento výraz spojuje buď s nemožností dosažení dohody ohledně občanského stavu, či se váže na jiné zásady, jakými jsou třeba nejlepší zájem dítěte. Zákonná definice těchto konceptů nicméně není k dispozici.

30. Návrh na popření otcovství může dle estonského právního řádu podat muž, jehož otcovství vzniklo na základě manželství s matkou dítěte, resp. muž, který uznal otcovství, matka a samotné dítě. Do jednoho roku od narození dítěte je oprávněn k podání návrhu na popření otcovství i muž, který podá návrh na určení otcovství namísto muže, který je manželem matky či své otcovství uznal. Po uplynutí jednoleté lhůty je pro muže usilujícího o určení jeho otcovství stále otevřena cesta k popírání otcovství muže, který je veden v matrice jako otec dítěte, nicméně za takových okolností je již nutný souhlas matky a otce vedeného v matrice. Chybí-li takový souhlas, soud může pořad udělit povolení muži usilujícímu o určení jeho otcovství, a to při zohlednění zájmů dítěte a existenci dobrého důvodu. Pokud to vyžaduje nejlepší zájem dítěte, může dokonce podat návrh na popření otcovství jiného muže vzniknuvšího na základě uznání i ministr z příslušného resortu, jsou-li důvodné pochybnosti, že otec vedený v matrice není biologickým otcem dítěte. Popěrná lhůta tak činí rok a běží od okamžiku, kdy se oprávněná osoba dozví o důvodech popření otcovství. Lhůta však nikdy

nezačne běžet před narozením dítěte resp. před zápisem uznání otcovství do matriky. Dítě může podat návrh na popření otcovství i jako dospělý, neučinil-li tak dříve jeho právní zástupce. V takovém případě se shoduje počátek lhůty s okamžikem, kdy se dítě dozvědělo o skutečnostech zakládajících pochybnost o otcovství, nezačne ale běžet před dovršením dospělosti.

31. Podle lotyšského práva jak matka dítěte, tak manžel matky dítěte může napadnout domněnku otcovství do dvou let od okamžiku, kdy se dozvěděl, že není biologickým otcem dítěte. Dítě má taktéž k dispozici dvouletou lhůtu po dovršení zletilosti. Muž, který se považuje za biologického otce dítěte, může do dvou let od narození dítěte podat návrh na popření otcovství, zemřela-li matka během porodu nebo pokud matka a její manžel žili před narozením dítěte více než 306 dnů odděleně. Dítě může do dvou let od okamžiku, kdy se dozvědělo o okolnostech vylučujících otcovství, napadnout uznání otcovství. Občanský zákoník nicméně výslovně stanovuje, že napadení uznání otcovství musí být v souladu s právem dítěte na svou identitu a se stabilním rodinným zázemím (§ 156 lotyšského občanského zákoníku. Dostupné z:

www.vvc.goy.ly/export/sites/default/docs/LRTA/Citl/The_Civil_Law.doc). Ústavnost dvouleté časové lhůty pro popírání otcovství byla aprobevaná i Ústavním soudem (rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 3. 6. 2009, sp. zn. 2008-43-0106).

32. Prominutí dvouleté lhůty je na rozdíl od některých právních úprav dle finských předpisů možné. Nedodržení lhůty k podání návrhu na popření otcovství lze prominout, předloží-li navrhovatel odůvodněnou omluvu nebo prokáže-li existenci velmi vážných důvodů. Opožděný návrh se ovšem automaticky odmítne, není-li podán bezprostředně po odpadnutí překážky. K podání návrhu na popření otcovství jsou oprávněni jak dítě, tak matka, i muž, jehož otcovství je založeno buď na základě manželství s matkou, nebo na základě rozhodnutí místní matriky. Možnost podat návrh na popření otcovství má i muž domnívající se, že je otcem dítěte. K podání po zákonem předepsané lhůtě dochází v praxi především v případech, kdy „otec“ dítěte získal pochybnosti o svém otcovství až po uplynutí této lhůty. Dle literatury nepředstavuje nicméně ani tato skutečnost, dokonce ani zájem dítěte dostatečně vážný důvod k prominutí dvouleté lhůty. Na rozdíl od matky a „otce“ se ovšem u dítěte neuplatní žádné lhůty k podání návrhu na popření otcovství. Dále dochází dle finského rodinného práva k automatickému popření otcovství manžela matky, pokud uznal otcovství jiný muž při současném souhlasu matky, manžela a dítěte staršího 15 let. V takovém případě se rovněž neuplatní časové restrikce (§ 40 zákona o otcovství. Dostupné z: <http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/2015/en20150011.pdf>).

33. Polská úprava umožňuje popření otcovství muži, který dříve své otcovství uznal, ve lhůtě šesti měsíců od okamžiku, kdy se dozvěděl, že není otcem dítěte. Musí tak nicméně učinit nejpozději do okamžiku získání zletilosti dítěte. Zmeškání této lhůty má za následek odmítnutí jeho návrhu na popření otcovství. Popěrná lhůta v případě matky činí taktéž šest měsíců, jejíž počátek je totožný s narozením dítěte. Zletilé dítě může také podat návrh na popření otcovství, musí tak ale učinit nejpozději do dovršení 21. roku života. Ze subjektů oprávněných podat návrh na popření otcovství není vázán žádnou lhůtou pouze státní zástupce, který je činný v zájmu dítěte nebo z důvodu ochrany veřejného zájmu [čl. 63 zákona o rodině a opatrovnictví (KRO)]. Státní zástupce přitom nereprezentuje ani domnělého otce, ani dítě, nýbrž vystupuje nezávisle jakožto ochránce práva, ve snaze předejít situacím nesouladným s právem či se skutečností. Důraz se klade na zájem dítěte, který vyžaduje, aby právní a biologický původ dítěte byl v souladu.

34. Slovenský zákon o rodině umožňuje manželovi popřít otcovství do tří let od okamžiku, kdy se dozvěděl o okolnostech zpochybňujících jeho otcovství, stejně tak může učinit i matka. Bylo-li pravomocně rozhodnuto, že pozdější manžel není otcem dítěte znovu vdané matky, počíná běžet tříletá lhůta na popření otcovství pro dřívějšího manžela dnem, kdy se dozvěděl o pravomocném rozhodnutí. Muž, jehož otcovství bylo určeno souhlasným prohlášením rodičů, může otcovství popřít

do tří let ode dne určení pouze, pokud je vyloučené, že by mohl být otcem dítěte. Matka má k dispozici taktéž tříletou lhůtu. Vyžaduje-li to zájem dítěte a rodičům uplynula lhůta k popření otcovství, může soud na návrh dítěte rozhodnout o přípustnosti řízení na popření otcovství (§ 86 až § 96 zákona č. 36/2005 Z. z. – zákon o rodině a o změně a doplnění některých zákonů).

35. Maďarská úprava poskytuje matce a dítěti se souhlasem opatrovnického orgánu možnost podat návrh na popření otcovství před tím, než dítě dovrší třetí rok života. Jiné osoby oprávněné k podání návrhu na popření otcovství tak mohou učinit rok od okamžiku, kdy byla založena domněnka otcovství. Zakládá-li se domněnka otcovství na omylu, nebo je výsledkem podvodu či nátlaku, otec může podat návrh do roku od zjištění omylu nebo od ukončení nátlaku. I zletilé dítě může podat návrh, a to do jednoho roku od zletilosti. Nicméně pokud se oprávněná osoba dozví o rozhodné skutečnosti pro popírání otcovství až po začátku dané časové lhůty, má možnost podat návrh až do roku poté, co se o této skutečnosti dozvěděla. Nelze však prodloužit lhůty s odkazem na veřejný pořádek.

36. Explicitní zmínku o veřejném pořádku v souvislosti s popíráním otcovství lze nalézt v nizozemském právu. Dle nizozemských předpisů [§ 1:205 (2) Civil Code Book. Dostupné z: <http://www.dutchcivillaw.com/civilcodebook01.htm>] může státní zastupitelství podat návrh na zrušení uznání otcovství na základě konfliktu s veřejným pořádkem (public order) v případě, kdy muž, který dříve uznal otcovství, není biologickým otcem dítěte. Sekundární literatura (ERP, J. H. M., VLIET, L. P. W. Netherlands Reports to the Seventeenth International Congress of Comparative Law) parafrázuje předmětné ustanovení jako možnost státního zastupitelství podat žádost o zrušení uznání otcovství na základě porušení veřejného pořádku (public policy), pokud uznání neučinil biologický otec. Limitace v podobě veřejného pořádku se objevuje i ve vymezení obsahu předmanželské smlouvy, jejíž ustanovení nesmí porušit dobré mravy, veřejný pořádek a kogentní ustanovení práva. Zatímco v čistě vnitrostátním kontextu se pojem veřejný pořádek vyskytuje ojediněle, v nizozemském civilním právu se objevuje především v souvislosti s uznáváním cizích rozhodnutí, tedy v oblasti mezinárodního práva soukromého.

37. Veřejný pořádek ve smyslu ustanovení § 792 o. z. představuje korektiv autonomie vůle rodičů, který je třeba chápat tak, že bytí je občanský zákoník vystavěn na široké autonomii vůle osob, které si obecně mohou ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona (srov. § 1 odst. 2 o. z. věta před středníkem), pak v oblasti rodinného práva vtěleného do občanského zákoníku je tato svoboda vůle vyloučena v oblasti, kde je dotčen legitimní zájem třetích osob a především dítěte, jehož zájem musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány (čl. 3 Úmluvy o právech dítěte). Tato povinnost ovšem nesměřuje jen proti orgánům a institucím uvedeným v čl. 3 Úmluvy, ale i ve vztahu k samotným rodičům (§ 875 odst. 1 o. z.). Rodina, rodičovství a manželství požívají zvláštní zákonné ochrany (§ 3 odst. 2 písm. b) o. z.) a rodiče mají přirozené právo brát se o své štěstí a štěstí své rodiny, ovšem jen způsobem, jenž nepůsobí bezdůvodně újmu druhým, počítaje v to i dítě tvořící součást rodiny (§ 3 odst. 1 o. z.). Dítě není jen pasivním příjemcem dobrodiní poskytovaných mu právními předpisy, ale má být především jejich aktivním nositelem, k čemuž je ovšem třeba zapotřebí pomoci, k níž jsou, nejsou-li tu, nebo nechtějí-li rodiče, povolány orgány vyjmenované v čl. 3 Úmluvy. Tento požadavek je o to silnější v právním prostředí, kde dítě – na rozdíl od výše uvedených jiných právních úprav – nemá aktivní věcnou legitimaci k popření otcovství matrikového otce. Klíčovým právem dítěte v oblasti statusové je právo znát své rodiče, je-li to možné (čl. 7 Úmluvy). Statusové postavení dítěte je dáno jeho příbuzenstvím, přičemž příbuzenství sleduje přirozený stav věcí, tedy kdo je skutečným rodičem dítěte, jako danou a neměnnou hodnotu, která je objektivně zjištělná na základě vědeckého poznání (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2017 sp. zn. [21 Cdo 1369/2015](#)). I když soulad biologického, právního a sociálního otcovství by měl být pravidlem, není tomu tak vždy a pro případ posouzení, která ze složek otcovství převáží, je

určující význam v kolizi stojících zájmů dotčených osob, přičemž přední hledisko je přiznáváno zjištěnému zájmu dítěte.

38. Podmínka veřejného pořádku je na rozdíl od podmínky zájmu dítěte podmínkou objektivní. Nelze ji tedy ztotožňovat se subjektivními zájmy kteréhokoliv účastníka řízení o popření otcovství. Situaci odporující veřejnému pořádku je v tomto kontextu nezbytné chápat jako takovou situaci, která odporuje základním hodnotám společnosti, na nichž je nezbytné trvat. Situace odporující veřejnému pořádku je tedy charakterizována takovou okolností, kterou by bylo třeba stejným způsobem hodnotit vždy tehdy, pokud nastane, nehledě na další konkrétní okolnosti případu (konkrétní situaci rodičů či dítěte). Jinými slovy prominout zmeškání popěrné lhůty lze pouze tehdy, pokud stávající stav vyvolává takové následky, které jsou v daném čase společensky nepřijatelné, neboť jsou v rozporu se základními hodnotami, na nichž je nezbytné trvat. Lze tedy uvažovat například o situaci, kdy prohlášení o určení otcovství k dítěti bylo učiněno na základě podvodu či v rozporu se zákonem, kdy jde o rodičovství incestní, které nadto není v souladu s biologickou realitou, apod. (shodně je též pojem veřejného pořádku ve vztahu k otázkám určování a popírání otcovství vykládán v právu francouzském, které mělo být podle důvodové zprávy inspiračním zdrojem při vtělení tohoto pojmu do českého občanského zákoníku, k tomu srov. HAUSER, Jean a LEMOULAND, Jean-Jacques. *Ordre public et bonnes moeurs. Répertoire de droit civil*, 2016.).

39. Možnost prominout zmeškání lhůty k popření otcovství je tedy nutno chápat jako výjimečný postup, kterým je zasahováno do stabilních poměrů dítěte, které jsou chráněny prekluzivní lhůtou k popření otcovství a jejichž ochrana je výrazem zákonodárcem provedeného vážení právně relevantních zájmů dítěte, právního otce a případně i biologického otce (shodně srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1863/2014). Tento postup slouží výhradně k umožnění napravení poměrů v případech, kdy stávající stav působí takové následky, které se přiči základním hodnotám společnosti do té míry, že jeho zachování je společensky zcela nepřijatelné, a které proto odůvodňují zásah do stabilních poměrů dítěte.

40. V poměrech projednávané věci otec argumentoval tím, že se přiči veřejnému pořádku, aby hradil výživné na nezletilou a měl rodičovskou odpovědnost k nezletilé, která není jeho biologickým dítětem. Matrikový otec byl od narození dcery v roce 2003 přesvědčen, že je i jejím biologickým otcem, k popření otcovství se odhodlal až v souvislosti s návrhem na rozvod, maje za to, že je roky podváděn a popření otcovství považuje za „první úkon směřující k rozvodu“. Vztahy nezletilé k rodičům otec označuje za „vcelku bezkonfliktní“. Matka i kolizní opatrovník návrhu oponovali zejména s poukazem, že nezletilá považuje matrikového otce za „svého otce“, má k němu i k jeho rodičům vytvořeny citové vazby a není v jejím zájmu je narušit či zrušit. Popření otcovství matrikový otec shledává jak v zájmu nezletilé, která má právo znát biologické rodiče, tak i v souladu s veřejným pořádkem, jemuž se přiči stav, kdy matrikový otec hradí „veškeré náklady spojené s výchovou a výživou takového dítěte“. Taková okolnost je však ryze subjektivním zájmem dovolatele a nelze ji hodnotit jako přičící se základním hodnotám do té míry, že by takový trvajících stav byl v daném čase společensky nepřijatelný.

41. Jak bylo uvedeno výše, není-li možný soulad biologického, sociálního a právního rodičovství, je třeba s ohledem na konkrétní okolnosti případu uvážit, který z uvedených aspektů rodičovství převažuje. Takové hodnocení je však součástí posuzování naplnění podmínky zájmu dítěte a jeho vyvažování se zájmy dalších účastníků, neboť jde o okolnosti ryze subjektivního charakteru. Předmětné ustanovení však vedle zájmu dítěte vyžaduje dále též naplnění podmínky rozporu s veřejným pořádkem. V projednávané věci ovšem nebyly prokázány takové okolnosti, které by nasvědčovaly tomu, že prominutí zmeškání popěrné lhůty vyžaduje veřejný pořádek, a za těchto okolností bylo tedy na místě návrh otce na prominutí zmeškání lhůty k popření otcovství již z tohoto důvodu zamítnout.

42. S ohledem na skutečnost, že usnesení odvolacího soudu je co do posouzení ve věci samé správné, nezabýval se dovolací soud pro bezpředmětnost návrhem otce na vyslovení podjatosti soudce Okresního soudu v Berouně JUDr. T. Š., neboť sám dovolatel uvedl, že se jedná o návrh pro případ, že by Nejvyšší soud zrušil usnesení Okresního soudu v Berouně a věc mu vrátil k novému projednání.

43. Z uvedeného vyplývá, že usnesení odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správné. Protože nebylo zjištěno, že by usnesení odvolacího soudu bylo stíženo vadou uvedenou v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř. a nebyla zjištěna ani jiná vada, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2 o. s. ř. zamítl.